

BUREAU VREEMDELINGENVERKEER GRONINGEN

Grote Markt Oostzijde 29 - Telefoon 05900 - 20202 - Postrekening 853488

Groningen Tourist Association  
Syndicat d'Initiative Groningue  
Fremdenverkehrsverein Groningen

GRONINGEN, 13 november 1958

Onderwerp : Het dienstbaar maken van de molen te Grijpskerk.

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Grijpskerk.

*Maken 43*  
*nlb 192*

Edelachtbare Heren,

Naar aanleiding van Uw schrijven met uitvoerige bijlagen van 31 december 1957 en ons bezoek aan Grijpskerk op 14 april 1958 delen wij U mede dat wij hier werden geconfronteerd met een zeer moeilijk probleem. Wij meenden dan ook juist te handelen door met een inspecteur van de Nederlandse Kampeer- raad uit Amersfoort eveneens naar Grijpskerk te gaan, waarna ook met een official van de Algemene Nederlandse Vereniging voor Vreemdelingenverkeer (ANVV) uit Den Haag bij een bezoek aan de provincie Groningen, over het dienstbaar maken van de molen van gedachten werd gewisseld.

Aangezien de bedoelde heren aan onze invitatie logischerwijze niet à bout portant gevolg kondengeven, heeft de behandeling van dit onderwerp veel tijd gevraagd.

Bovendien bleek het, ook na de gereleveerde contacten, moeilijk met een directe suggestie tot U te komen. Wij hebben met ons schrijven aan U gewacht tot het, na de seizoensdrukke met zijn nasleep, ons mogelijk was het gehele probleem nog eens rustig te overzien. Hieronder volgen onze opmerkingen waarin ook enige losse mededelingen zijn opgenomen.

Dagverblijf en logeerkamers: De suggestie in de molen een klein hotel in te richten (dagverblijf gelijkvloers; logeerkamers op twee of meer verdiepingen) achten wij moeilijk uitvoerbaar en zeer kostbaar. De inrichting zal naar onze mening véél meer vergen dan de ruw geschatte f 25.000.-- (Overigens zullen de restauratiekosten van de molen al naar gelang langer verwacht wordt, ook aanzienlijk zijn). Voor het geval tot inrichting van een klein hotel in de molen zou worden overgegaan, zal gebrek aan ruimte rondom de molen nadelig werken terwijl de bestaande bebouwing de aantrekkelijkheid aan het molen-hotel grotendeels ontnemt. Uit een oogpunt van exploitatie zowel als om andere redenen menen wij vooralnog U het stichten van een klein hotel te moeten ontraden.

Raststätte

De tweede suggestie, in de molen een eenvoudige Raststätte in te richten, waar men een kop koffie kan drinken (nuttigen van een uitsmijter, kopen van souvenirs en bezichtigen van de molen) stuit onder meer op het bezwaar, dat de ligging van de molen niet zo gunstig is.

- a. De molen zal de weggebruikers, die van de Friese zijde komen (molen rechts) niet voldoende opvallen, vooral tengevolge van hoog geboomte. Hier zal met duidelijke borden op de molen moeten worden geattendeerd (langs de grote weg, waarbij U stellig de nodige bezwaren van Waterstaatszijde zult ontmoeten).

b. De weggebruikers uit de Groninger richting komende, zien - in tegenstelling tot die uit de Friese richting - de molen reeds van verre (de bocht in de weg werkt niet nadelig).

Toch zullen ook in dit geval attractieve borden dienen te worden aangebracht ten einde het verkeer uit oostelijke (Groningen) richting op de molen te attenderen. Hier moet immers een weerstand worden overwonnen. Men rijdt met flinke vaart, moet afremmen en links af - het dorp in - slaan.

De molen zal zichzelf zoveel mogelijk moeten "verkopen", dwz. de molen met de onmiddellijke omgeving zal een aantrekkelijke indruk moeten maken, hetgeen helaas, vooral ten aanzien van de onmiddellijke omgeving, niet het geval is.

Het feit, dat men hoogstwaarschijnlijk van de hoofdweg niet regelrecht naar de molen kan rijden (dus door aanleg verbindingsweg naar de molen; Waterstaat zal daar wel geen toestemming toe geven gezien onze ervaringen in diverse andere gemeenten) vormt een weerstand.

Voor het geval allerlei omstandigheden in een redelijk gunstige zin kunnen worden omgezet en er sprake zou kunnen zijn van een object, dat kansen maakt, een trekpleister te worden, zal Uw college het belangrijkste punt ten aanzien van dit onderwerp ernstig onder ogen moeten zien: n.l. de man, die het geheel gaat exploiteren.

Alleen een energiek echtpaar met hart voor de zaak, met een grote elasticiteit, met de capaciteit om sfeer te scheppen en aan het geheel een apart karakter te geven en dit te handhaven, zal misschien kunnen slagen. Wij moeten U er op wijzen, dat er zeer weinig echtparen met horeca-ervaring zijn, die hiervoor geschikt zijn.

Ons Bureau is het niet met Uw rapport eens als wordt gesteld "Het wil mij voorkomen dat Grijpskerk geen behoefte heeft aan een derde café-restaurant. Wanneer de Grijpskerker caféhouders hier niet bij worden betrokken betekent "dit m.i. ongewenste concurrentie".

Het spreekt immers vanzelf, dat een eventueel in de molen in te richten café-restaurant een geheel ander karakter krijgt. Het zal leven in de brouwerij brengen en als de bestaande horecabedrijven op hun tellen passen, kunnen zij mee-profileren. Meer vreemdelingen in Grijpskerk betekent meer omzet voor allerlei neringdoenden in Uw gemeente.

Camping

Het inrichten van een camping aan de voet van de molen stuit ons inziens vooralsnog op de volgende bezwaren:

- Weinig aantrekkelijke omgeving (thans maakt deze immers een rommelige indruk). Hygiënische bezwaren. Mest en boerderij in nabijheid?
- Onvoldoende ruimte. Tenzij andere ruimte wordt aangetrokken. Hoe staat het met de aard van de grond?

Wij kregen de indruk, dat hier sprake is van vrij zware klei. Mogelijk is drainage niet voldoende om de bodem geschikt te maken voor een kampeerterein. Bij regen zal de klei het water niet snel genoeg doorlaten met als gevolg, dat de graszode spoedig wordt stukgereden door manoevrerende auto's en caravans (U moet immers vrijwel uitsluitend rekening houden met gemotoriseerde kampeerdere). Het opbrengen van andere grond zal de onderneming met extra kosten belasten. Voorts zal beplanting de zo nodige beschutting moeten brengen tegen de wind. Er wordt wel in dergelijke gevallen, waarbij het naar één of meer zijden geheel open terrein betreft (in een polder o.i. d.) gesproken over de wenselijkheid van een beplanting ter breedte van 10 (tien) meter.

De kosten van aanleg enz. van een camping komen over de kosten van de restauratie van de molen heen.

Tenslotte liggen er langs de "grüne Küstenstrasse" tussen Groningen en Visvliet reeds drie terreinen resp. te Aduard, Zuidhorn en Visvliet.

- 3 -

Deze terreinen voldoen niet alle geheel aan de eisen doch genieten reeds grote bekendheid (vooral het terrein te Visvliet) dank zij een goede service in ruime zin.

Hoewel wij dit seizoen elders in de provincie hebben geconstateerd dat een gloednieuwe camping in één slag populair kan worden (in dit geval: door gunstige ligging aan de hoofdweg, plus door een zo goed mogelijke service ondanks veel technische tekortkomingen), menen wij toch het punt concurrentie wel terloops te moeten noemen.

In dit opzicht dienen wij er rekening mee te houden, dat over enige jaren de stad Groningen wel over een prima geoutilleerd kampeerterrein in het stadspark zal beschikken. Hiervan zullen de campings langs de grüne Küstenstrasse (of Green Coast Road) uiteraard schade ondervinden.

Wanneer U ons tenslotte zoudt vragen: leent deze plaats zich voor een camping, dan moeten wij vooralsnog - allerlei huidige omstandigheden in aanmerking nemende - antwoorden: neen

Een bedrag van f 1.000.- in Uw rapport genoemd is veel en veel te laag geraamd. Als U bij enige goede campings zich nader oriënteert, zult U een indruk krijgen van de eisen welke aan een dergelijke gelegenheid gesteld dienen te worden. De provincie Groningen herbergt helaas reeds enige min of meer zwakke "broeders" onder de rij van kampeergelegenheden. En het is onze taak (en de Uwe) om te waken tegen het tot stand komen van nog meer gelegenheden die uiteindelijk niet in het toeristische belang zijn van onze provincie. De naam van de uiterst belangrijke route "the green coast road" of "grüne Küstenstrasse" is hier onmiddellijk gemoeid.

Wij delen Uwe bezwaren als wordt gesteld, dat er sprake is van onvoldoende parkeergelegenheid. Vandaar dat wij in ons schrijven spreken (om allerlei redenen) over het aantrekken van aanvullende terreinen. En als terreinen aangetrokken worden, zal moeten blijken of deze geschikt gemaakt kunnen worden. (zie elders) Ten overvloede attenderen wij nogmaals op het punt (wind-) beschuuting welke in onze provincie en vooral langs de grüne Küstenstrasse een belangrijke rol speelt.

Ons dunkt een camping te Grijpskerk voorshands niet rendabel. Ook de deskundige van de Nederlandse Kampeerraad waarmee een bezoek aan Grijpskerk werd gebracht was het met ons eens dat een camping niet de oplossing voor Uw probleem zal zijn.

Minstens zo belangrijk als de kampeergelegenheid zelve, is overigens de beheerder. Hebt U hiervoor een geschikt iemand op het oog?

#### Combinatie

En thans iets over het eventueel samengaan van twee suggesties:

b.v. het inrichten tot café-restaurant annex bezienswaardigheid annex camping. Bij dit samengaan zal ten aanzien van sfeer en karakter van het horecabedrijf enz. van véél tact en leiding sprake moeten zijn bij de exploitant van het horecabedrijf annex/beheerder van de camping.

/de

Bij de inrichting van een camping geldt evenals bij een Raststätte etc. het bezwaar van de ligging zonder rechtstreekse uitweg naar de grote weg.

De deskundige van de Kampeerraad heeft even gedacht aan een jeugdhotel. U zoudt zich hieromtrent nog eens nader kunnen oriënteren bij de N.J.H.C. Onze ervaring is dat deze instantie niet gelooft in een redelijke exploitatiemogelijkheid voor jeugdherbergen naast de reeds bestaande te Delfzijl, Scheemda en Roden.

De official van de ANVV deelde mede, dat er zoveel buitenlanders graag een molen willen huren om er enige weken (en soms langer) in te wonen.

Elders deed men ook de suggestie er een soort dorps huis van te maken.

In de bovengenoemde gevallen kan misschien de molen 's winters de Grijpskerkse gemeenschap ten goede komen en 's zomers de toerist.

De hoop wordt hierbij uitgesproken, dat niet alleen pogingen zullen worden ondernomen, die leiden tot behoud van de molen en tot voorzieningen die verdere achteruitgang spoedig zo effectief mogelijk tegengaan. Maar ook dat pogingen zullen worden ondernomen door Uw College om - hoe moeilijk het hier voorshands ook ligt - te voorkomen, dat in Grijpskerk straks sprake zal zijn van een dood cultuurmonument.

Na het trekken van Uwe conclusies uit wat diverse instanties U berichten, heeft het wellicht zin met de top-personen van deze instanties de molen en de omgeving te bezoeken, waarna een gezamenlijke bespreking zou kunnen worden belegd waarbij mogelijk punten naar voren komen, die in een positieve richting wijzen.

Om volledig te zijn delen wij U mede, dat ook elders in de provincie wordt nagegaan wat met bepaalde molens zou kunnen worden ondernomen, mede in de toeristische sector. Het is dus voor Grijpskerk zaak ook om die reden attent te blijven ten aanzien van het redden van de molen en het uitbuiten van dit monument in een richting direct of indirect het toerisme ten goede komende. Wij menen daarbij niet te mogen verzuimen U er op te attenderen, dat er misschien gedacht kan worden aan een restauratie van de molen, aan een "zuivering" van de omgeving en aan een incidenteel benutten ervan gedurende één of meer maanden van het jaar in het topseizoen dan wel ter gelegenheid van bepaalde activiteiten.

Restauratie en "zuivering" van de omgeving betekent reeds een héle opgave. Als U de molen in verband brengt met het toerisme moeten wij U er wel op attenderen, dat wij een nog groter stroom vreemdelingen in de toekomst verwachten (evenals een hoger percentage gemotoriseerde kampeerders). De belangstelling voor de Nederlandse molen zal eer toe- dan afnemen. Als uitzichtpunt met een vergezicht over de omringende landerijen, is de molen aantrekkelijk.

Voorop stellen wij voorts, dat wij de molen in het totaalbeeld van Uwe gemeente ongaarne zouden missen. Er is ons inziens dan ook alle reden om te ijveren voor het behoud.

Qua molen vinden wij deze gedeeltelijk fraai (bovenbouw), in het dorpsbeeld is de molen een goed exempel van een monument dat op het totaalbeeld, van de grote weg gezien, zijn stempel drukt.

Ter zijde: Wij adviseren U eens te gaan kijken in de molen te Harderwijk en zich te oriënteren omtrent de activiteiten van de exploitant, die zelfs momentochten organiseert.

Het in deze brief U medegedeelde, is niet meer dan een voorlopig oordeel. Zoals de situatie thans is, zult U ook moeilijk meer definitieve suggesties van ons kunnen verwachten.

Wij spreken tenslotte onze grote waardering uit voor het rapport van Uw gemeente-architect, de heer J.Boersma. Uit dit rapport blijkt dat genoemde heer reeds allerlei mogelijkheden overwoog. Bij het bezoek aan Grijpskerk en het bezichtigen van de molen is ons dat eveneens duidelijk geworden. Onze dank voor zijn rondleiding en de daarbij toen gegeven toelichting, besluiten dit schrijven.

Hoogachtend,  
get. H.Braber, dir.  
Provinciale WVV Groningen